

SK

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 8.7.2009
KOM(2009) 334 v konečnom znení

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**o uplatňovaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 z 29. apríla
2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie
dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat
a o starostlivosti o zvieratá**

OBSAH

1.	Zhrnutie	3
2.	ROZSAH PÔSOBNOSTI NARIADENIA (ES) Č. 882/2004.....	4
2.1.	Sektorové právne predpisy v oblasti úradných kontrol: rezíduá veterinárnych liekov a pesticídov.....	4
2.2.	Zdravie rastlín	5
3.	SÚČASNÝ STAV VYKONÁVANIA	6
3.1.	Usmernenia Komisie.....	6
3.2.	Viacročné národné plány kontroly (VNPK) a výročné správy	6
3.3.	Všeobecné audity	7
3.4.	Úradné kontroly dovážaných krmív a potravín.....	7
3.5.	Článok 23 o schvaľovaní kontrol pred vývozom.....	9
3.6.	Lepšia odborná príprava pre bezpečnejšie potraviny	10
3.7.	Referenčné laboratória Spoločenstva.....	11
3.8.	Technické aktualizácie	11
4.	POPLATKY	12
4.1.	Súvislosti	12
4.2.	Rozsah hodnotenia	12
4.3.	Hlavné výsledky štúdie	12
4.4.	Scenáre zmien	13

1. ZHRNUTIE

V článku 65 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá¹ (ďalej len „nariadenie o úradných kontrolách“) sa od Komisie vyžaduje, aby preložila Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej sa hlavne preskúmajú skúsenosti získané pri uplatňovaní nariadenia.

Predmetom takejto správy by mali byť tieto otázky:

- „a) prehodnotenie pôsobnosti v súvislosti so zdravím zvierat a so starostlivosťou o zvieratá;*
- b) zabezpečenie toho, aby iné rezorty prispievali na financovanie úradných kontrol rozšírením činností uvedených v oddiele A prílohy IV a v oddiele A prílohy V, a zohľadnenie najmä dopadu legislatívy v oblasti hygieny krmív a potravín po jej prijatí;*
- c) stanovenie aktualizovaných minimálnych sadzieb poplatkov uvedených v oddiele B prílohy IV a v oddiele B prílohy V so zohľadnením najmä rizikových faktorov“.*

Z doposiaľ získaných skúseností nevyplýva potreba revidovať rozsah pôsobnosti nariadenia, pokiaľ o zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat v zmysle súčasného vymedzenia rozsahu pôsobnosti v článku 1. Na druhej strane, prebiehajúce diskusie v záujme modernizácie a zjednodušenia dvoch významných sektorov by mohli prispieť k ozrejmieniu vzťahu medzi všeobecným rámcom ustanoveným v nariadení a existujúcimi sektorovými právnymi predpismi. Osobitne to platí v súvislosti s prebiehajúcou revíziou, ktorá sa uskutočňuje ako následné opatrenia k stratégii týkajúcej sa zdravia zvierat (2007 – 2013)², ktorých cieľom je okrem iného ustanovenie jednotného regulačného rámca pre zdravie zvierat („právo v oblasti zdravia zvierat“), a v súvislosti s činnosťami, ktoré vyplynú z nadchádzajúcej revízie existujúceho *acquis* v oblasti zdravia rastlín (stratégia pre zdravie rastlín). Okrem toho by sa mala zohľadňovať potreba zabezpečiť súlad existujúcich sektorových ustanovení Spoločenstva vzťahujúcich na kontrolné činnosti v osobitných oblastiach (ako napríklad o rezíduách veterinárnych liekov a pesticídov) so zásadami a požiadavkami nariadenia. Tejto problematike je venovaný **oddiel 2** správy.

V **oddiele 3** tejto správy sa uvádza prehľad hlavných činností a iniciatív uskutočňovaných pri vykonávaní nariadenia, pričom sa zohľadňujú skúsenosti získané od 1. januára 2006. Členské štáty postupne získavajú praktické skúsenosti pri vypracúvaní a vykonávaní svojich viacročných plánov kontroly (VNPK), ktoré tiež využíva Potravinový a veterinárny úrad (Food and Veterinary Office - FVO) Komisie pri svojich pravidelných všeobecných auditoch. Dôležitým prvkom nového rámca pre úradné kontroly ustanoveného v nariadení o úradných kontrolách sú aj národné výročné

¹ Ú. v. EÚ L165, 30.4.2004, s. 1.

² Nová stratégia Európskej únie týkajúca sa zdravia zvierat (2007 – 2013) podľa zásady „prevencia je lepšia ako liečba“. Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. KOM(2007) 539 v konečnom znení.

správy, avšak skúsenosti s takýmito správami sú príliš obmedzené na to, aby v tejto fáze umožnili vykonanie hĺbkovej analýzy alebo vyvodenie záverov.

V článku 65 sa vyžaduje, aby sa venovala osobitná pozornosť problematike poplatkov vybraných na financovanie úradných kontrol („inšpekčné poplatky“). V **oddielu 4** tejto správy sa uvádza prehľad súčasného stavu diskusií a úvah o tejto pomerne zložitej problematike, ktorý sa zakladá na výsledkoch nedávnej štúdie uskutočnenej pre Komisiu externým hodnotiteľom.

Uvedená štúdia poskytuje Komisii hodnotný pohľad na súčasné fungovanie systému poplatkov, uvádza isté nedostatky súčasného legislatívneho rámca vzťahujúceho sa na inšpekčné poplatky a jeho vykonávanie členskými štátmi a diskutuje sa v ňom o prípadnej potrebe revidovať niektoré prvky uvedeného rámca. Podľa uvedenej štúdie je možné zvažovať viacero možností zmeny, aby sa členským štátom umožnilo zabezpečiť splnenie cieľa ustanoveného v článku 26 nariadenia o úradných kontrolách, podľa ktorého „Členské štáty zabezpečia, aby boli k dispozícii primerané finančné prostriedky na obstaranie potrebného personálu a iných prostriedkov pre úradné kontroly“. V tejto súvislosti je navrhnutých viacero možných scenárov, a to od úplnej harmonizácie prvkov poplatkového systému až po väčšiu mieru pružnosti pre členské štáty pri zavádzaní systému, za súčasného zabezpečovania transparentnosti a jasnosti pri fungovaní systému v členských štátoch.

V súvislosti s problematikou uvedenou v štúdiu sú potrebné ďalšie analýzy, a to vrátane verejnej diskusie so zúčastnenými stranami o výsledkoch uskutočneného hodnotenia, ako aj posúdenia vplyvu dostupných možností zmeny. Komisia zamýšľa začať takéto posúdenie vplyvu na jar roku 2009.

2. ROZSAH PÔSOBNOSTI NARIADENIA (ES) Č. 882/2004

2.1. Sektorové právne predpisy v oblasti úradných kontrol: rezíduá veterinárnych liekov a pesticídov

Aj keď úradné kontroly zahŕňajú kontroly rezíduí veterinárnych liekov a pesticídov, nariadenie o úradných kontrolách odkazuje na nevyhnutnosť zachovať v platnosti špecifickejšie pravidlá existujúce v oblasti krmív, potravín a zdravia zvierat, a hlavne ustanovuje ďalšie uplatňovanie smernice Rady 96/23/ES o opatreniach na monitorovanie určitých látok a ich rezíduí³ a smernice Rady 86/362/EHS z 24. júla 1986 o stanovení maximálnych limitov rezíduí pesticídov v a na obilninách⁴, ktorá bola neskôr zrušená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 z 23. februára 2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu a o zmene a doplnení smernice Rady 91/414/EHS⁵.

V smernici 96/23/ES sa od členských štátov vyžaduje, aby vykonávali národné plány kontroly rezíduí, ktoré sú každoročne predkladané Komisii spoločne s výsledkami ich vykonávania v predchádzajúcom roku a spoločne s opatreniami prijatými v nadväznosti

³ Ú. v. EÚ L 125, 23.5.2006, s. 10.

⁴ Ú. v. ES L 221, 7.8.1986, s. 37.

⁵ Ú. v. EÚ L 70, 16.3.2005, s. 1.

na neuspokojivé výsledky. Takisto sa v nej ustanovuje minimálny počet vzoriek, ktoré sa majú v prípade každej potraviny analyzovať v závislosti od národnej produkcie bez toho, aby sa zohľadňovali iné skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na hodnotenie rizika (napr. chovné postupy, povolené lieky atď.). V prílohách I a II k smernici 96/23/ES okrem rezíduí veterinárnych liekov a pesticídov sú do skupiny látok, ktoré sa majú kontrolovať v rámci plánov kontroly rezíduí, zahrnuté aj environmentálne kontaminanty⁶.

Už v roku 2003 bol uverejnený diskusný dokument, ktorým sa otvoril široký konzultačný proces o technických aspektoch uvedenej smernice⁷. Zúčastnené strany prejavili v tomto procese veľký záujem na revízii uvedenej smernice a na ozrejmnení hranice medzi kontrolou veterinárnych liekov a kontrolou kontaminantov vo všeobecnosti, aby sa tak dosiahol súlad s nariadením o úradných kontrolách.

Nariadenie (ES) č. 396/2005 o pesticídoch obsahuje určitý počet článkov, ktoré sa priamo vzťahujú na kontroly (články 26 – 30) s cieľom náhodného overovania súladu s maximálnymi hladinami rezíduí (MRL) na úrovni Spoločenstva, ktoré sa dopĺňa cieľovými kontrolami na úrovni členských štátov. Uvedené nariadenie (články 31 a 32) obsahuje takisto požiadavky týkajúce sa výročných správ. Niektoré rozdiely medzi nariadením (ES) č. 396/2005 a ustanoveniami nariadenia o úradných kontrolách, pokiaľ ide o zvolený prístup, sú výsledkom samostatných, súčasne uskutočňovaných medziinštitucionálnych rokovaní, ktoré viedli k prijatiu uvedených dvoch právnych aktov.

V záujme lepšej právnej regulácie by sa mala zvážiť možnosť, aby sa pomocou potrebných legislatívnych zmien zahrnuli pravidlá, ktoré sa v súčasnosti vzťahujú na úradné kontroly pesticídov, kontaminantov a rezíduí farmakologicky účinných látok, do rámca nariadenia o úradných kontrolách, čím by sa zracionalizoval a zjednodušil celkový legislatívny rámec a súčasne by sa umožnila pružnosť potrebná na zahrnutie oboch sektorov do VNPK členských štátov.

2.2. Zdravie rastlín

Pokiaľ ide o zdravie rastlín, pravidlá kontrol sú ustanovené v smernici Rady 2000/29/ES z 8. mája 2000 o ochranných opatreniach proti zavlečeniu organizmov škodlivých pre rastliny alebo rastlinné produkty do Spoločenstva a proti ich rozšíreniu v rámci Spoločenstva⁸. Z tohto dôvodu sa nariadenie o úradných kontrolách nevzťahuje na úradné kontroly v tejto oblasti s výnimkou ustanovení o vypracúvaní VNPK a každoročnom podávaní správ o nich a s výnimkou ustanovení o kontrolách Spoločenstva v členských štátoch a tretích krajinách (články 41 až 46).

⁶ V nariadení Rady (EHS) č. 315/93 z 8. februára 1993, ktorým sa stanovujú postupy Spoločenstva u kontaminujúcich látok v potravinách sa kontaminujúce látky vymedzujú ako látky, ktoré neboli zámerne pridané do potraviny a ktoré sú v potravine prítomné ako dôsledok výroby (vrátane operácií uskutočnených v rámci pestovania a zberu plodín, chovu dobytka a veterinárneho lekárstva) zhotovení, spracovaní, úpravy, ošetrovaní, zabalení, balíčkovania, dopravy a úschovy alebo ako dôsledok kontaminácie životného prostredia. Monitorovanie iných kontaminujúcich látok ako tých, ktoré sú uvedené v prílohách k smernici 96/23/ES sa uskutočňuje v rámci právnych predpisov o kontaminantoch.

⁷ V dôsledku toho bolo nariadenie (ES) č. 2377/90 zmenené a doplnené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. xxx/2008, ktorým sa stanovujú postupy Spoločenstva v súvislosti so stanovením limitov rezíduí farmakologicky účinných látok v potravinách živočíšneho pôvodu (KOD 2007/0064).

⁸ Ú. v. EÚ L 169, 10.7.2000, s. 1.

V rámci všeobecnejších úsilí zameraných na posudzovanie súčasného acquis v oblasti zdravia rastlín⁹ sa bude venovať pozornosť potrebe zosúladiť ustanovenia o úradných kontrolách smernice 2000/29/ES s ustanoveniami nariadenia o úradných kontrolách.

3. SÚČASNÝ STAV VYKONÁVANIA

3.1. Usmernenia Komisie

Nariadením o úradných kontrolách sa zavádza určitý počet povinností členských štátov v súvislosti s plánovaním úradných kontrol, vykonávaním auditov a podávaním správ. Na pomoc členským štátom pri napĺňaní týchto požiadaviek Komisia v súlade s článkom 43 nariadenia o úradných kontrolách vypracovala usmernenia. S uvedeným cieľom boli prijaté tieto rozhodnutia Komisie:

- rozhodnutie Komisie 2006/677/ES z 29. septembra 2006, ktorým sa ustanovujú usmernenia stanovujúce požiadavky na vykonávanie auditov podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá¹⁰,
- rozhodnutie Komisie 2007/363/ES z 21. mája 2007 o usmerneniach na pomoc členským štátom pri príprave jediného integrovaného viacročného národného plánu kontroly ustanoveného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004¹¹,
- rozhodnutie Komisie 2008/654/ES z 24. júla 2008 o usmerneniach na pomoc členským štátom pri príprave výročnej správy o implementácii jediného integrovaného viacročného národného plánu kontroly ustanoveného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004¹².

Komisia pravidelne organizuje pracovné skupiny v záujme ďalšieho rozvoja pri vykonávaní usmernení a v záujme poskytovania pomoci členským štátom pri príprave svojich VNPK, správ a auditov.

3.2. Viacročné národné plány kontroly (VNPK) a výročné správy

V zmysle článkov 41 a 42 nariadenia o úradných kontrolách sa od členských vyžaduje, aby najneskôr do 1. januára 2007 pripravili a zaviedli jediný integrovaný viacročný národný plán kontroly (VNPK) a na požiadanie predložili Komisii jeho aktuálnu verziu.

Všetky členské štáty poskytli Komisii svoje VNPK a v súčasnosti sa hodnotia v rámci všeobecných auditov Potravinového a veterinárneho úradu (FVO) Komisie (pozri kapitolu 3.3).

⁹ Rada vyzvala Komisiu, aby vyhodnotila súčasné acquis v oblasti zdravia rastlín a posúdila možnosť jeho zmien a následne predložila návrh na stratégiu Spoločenstva v oblasti zdravia rastlín. Komisia začala vyhodnocovanie a štúdiá by mala začať v polovici roka 2009.

¹⁰ Ú. v. EÚ L 278, 10.10.2006, s. 15.

¹¹ Ú. v. EÚ L 138, 30.5.2007, s. 24.

¹² Ú. v. EÚ L 214, 9.8.2008, s. 56.

V zmysle článku 44 členské štáty jeden rok po začatí zavádzania viacročných národných plánov kontroly a potom každý rok predkladajú Komisii správu, v ktorej sa uvádzajú zmeny VNPK, výsledky kontrol a auditov, typ a počet prípadov nedodržania predpisov a akcie na zabezpečenie ich účinného fungovania a vynucovania. K dnešnému dňu boli Komisii doručené správy 26 členských štátov (Portugalsko nepredložilo výročnú správu, pretože z dôvodu reštrukturalizácie kontrolných služieb zaviedlo svoj prvý VNPK až v roku 2008, a preto bude prvá správa vypracovaná v cykle podávania správ v roku 2009).

3.3. Všeobecné audity

V článku 45 nariadenia o úradných kontrolách sa od Komisie vyžaduje, aby v členských štátoch vykonávala všeobecné a špecifické audity s cieľom overiť, či sa úradné kontroly v členských štátoch vykonávajú podľa VNPK a v súlade s právom Spoločenstva.

FVO vykonáva všeobecné audity členských štátov v trojročnom cykle. V roku 2007 boli uskutočnené všeobecné audity v Rakúsku a Holandsku a v roku 2008 v ďalších šiestich členských štátoch (Nemecko, Estónsko, Maďarsko, Írsko, Slovensko a Španielsko). V roku 2009 sa všeobecný audit uskutoční v deviatich členských štátoch (Belgicko, Cyprus, Fínsko, Grécko, Lotyšsko, Litva, Portugalsko, Slovinsko a Spojené kráľovstvo). V ostatných 10 členských štátoch sa audity uskutočnia v roku 2010.

Záverečné správy zo všeobecných auditov sú uverejňované a sú dostupné na tejto adrese: http://ec.europa.eu/food/fvo/ir_search_en.cfm

3.4. Úradné kontroly dovážaných krmív a potravín

Úradné kontroly na overovanie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o dobrých životných podmienkach zvierat a o zdraví zvierat sa musia vykonávať v prípade potravín, krmív alebo zvierat bez ohľadu na to, či boli vyrobené v Spoločenstve alebo dovezené. Ustanovenia hlavy II kapitoly V a hlavy IV kapitoly II nariadenia o úradných kontrolách vytvárajú všeobecný rámec a postupy vzťahujúce sa na úradné kontroly krmív a potravín dovážaných na územie Spoločenstva z tretích krajín.

Hlava II kapitola V nariadenia (ES) č. 882/2004 obsahuje jednotné pravidlá vzťahujúce sa na:

- kroky, ktoré príslušné orgány majú podniknúť po úradných kontrolách krmív a potravín, ako napríklad v prípade podozrenia alebo preukázaného nedodržania predpisov (články 18 až 22);
- schválenie kontrol tretích krajín pred vývozom s cieľom znížiť frekvenciu kontrol pri dovoze (článok 23);
- požiadavku spolupráce medzi príslušnými orgánmi hygieny a colnými službami pri organizácii úradných kontrol (článok 24).

Článkom 25 sa Komisii zverujú právomoci, aby prostredníctvom postupu ustanoveného v rozhodnutí Rady 1999/468/ES (komitologický postup)¹³ prijala opatrenia potrebné na zabezpečenie jednotného výkonu úradných kontrol dovážaných krmív a potravín.

V nariadení o úradných kontrolách sa uznáva špecifickosť kontrol, ktoré sa majú vykonávať v prípade **krmív a potravín živočíšneho pôvodu** (článok 14) na rozdiel od krmív a potravín iného ako živočíšneho pôvodu (články 15 až 17). V súvislosti s krmivami a potravinami živočíšneho pôvodu sa v nariadení uznáva platnosť existujúceho rámca harmonizovaných postupov pre dovoz ustanovených smernicou Rady 97/78/ES¹⁴, ktoré sa vykonávajú v rámci siete hraničných inšpekčných staníc rozmiestnených na vonkajších hraniciach Spoločenstva. V nariadení sa od príslušných orgánov menovaných podľa smernice 97/78/ES takisto vyžaduje, aby vykonávali kontroly na overenie súladu s tými aspektmi krmivového a potravinového práva, na ktoré sa nevzťahuje uvedená smernica.

Komisia v rámci svojej novej stratégie týkajúcej sa zdravia zvierat (2007 – 2013) v súčasnosti reviduje svoje veterinárne dovozné kontroly v záujme vytvorenia vylepšeného prístupu založeného na riziku určeného pre hraničné inšpekcie. Revízia sa bude zameriavať na to, ako čo možno najlepšie zabezpečiť včasné varovanie a včasnú detekciu rizík pochádzajúcich zo živočíšnych produktov s cieľom uplatňovať dovozné opatrenia tak, aby sa v EÚ zabezpečovala trvalá vysoká úroveň ochrany verejného zdravia a zdravia zvierat.

Na rozdiel od toho, čo sa súčasnosti uplatňuje v prípade krmív a potravín živočíšneho pôvodu, na **krmivá a potraviny iného ako živočíšneho pôvodu** sa nevzťahujú systematické kontroly harmonizované na úrovni EÚ vykonávané na hranici pred ich dovozom do Spoločenstva (s výnimkou tých produktov, v prípade ktorých boli zavedené núdzové opatrenia na základe článku 53 ods. 1 nariadenia ES č. 178/2002¹⁵). Podľa ustanovení článku 15 nariadenia o úradných kontrolách sa kontroly dovážaných krmív a potravín iného ako živočíšneho pôvodu majú vykonávať na vhodnom mieste vrátane miesta vstupu do Spoločenstva, bode prepustenia do voľného obehu, skladov, budov dovážajúceho prevádzkovateľa v oblasti krmív a potravín a iných bodoch krmivového a potravinového reťazca. O najvhodnejšej frekvencii a podmienkach úradných kontrol dovážaných produktov členské štáty rozhodujú na základe posúdenia rizika.

Odchýlka od uvedených všeobecných pravidiel sa ustanovuje v odseku 5 tohto istého článku 15, v ktorom sa uvádza, že sa vytvorí zoznam krmív a potravín iného ako živočíšneho pôvodu, ktoré na základe známeho alebo vznikajúceho rizika majú podliehať zvýšenej miere úradných kontrol na mieste vstupu do Spoločenstva. Návrh nariadenia zameraného na zavedenie všeobecných ustanovení a takéhoto zoznamu bolo po prvý raz prijaté x.x.2009 [pred uverejnením aktualizovať].

¹³ Rozhodnutie Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí zverených Komisii (Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23).

¹⁴ Smernica Rady 97/78/ES z 18. decembra 1997, ktorou sa ustanovujú zásady organizácie veterinárnych kontrol produktov, ktoré vstupujú do Spoločenstva z tretích krajín (Ú. v. ES. L 24, 30.1.1998, s. 9).

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa stanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje sa Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy týkajúce sa bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 31, 1.2.2002, s. 1)

Uvedené pravidlá sú doplnené pravidlami v hlave VI kapitoly I a II nariadenia o úradných kontrolách, v ktorých sa ustanovujú postupy, prostredníctvom ktorých Komisia zbiera relevantné informácie týkajúce sa úrovne súladu systémov tretích krajín s normami Spoločenstva pre krmivá a potraviny (články 46 a 47) a prípadne rozhoduje o tom, aké osobitné podmienky dovozu sa majú uložiť, aby krmivá a potraviny boli v Spoločenstve povolené (článok 48).

Relevantné informácie sa zbierajú aj pri misiách FVO v tretích krajinách (článok 46) a pomocou dotazníkov zasielaných pred uskutočnením danej misie, v ktorých sú hlavne údaje o organizovaní a riadení hygienických kontrol v krajinách.

Pokiaľ v právnych predpisoch Spoločenstva (najmä v nariadení (ES) č. 854/2004¹⁶) ešte nie sú ustanovené podmienky a podrobné postupy, možno v súlade s komitologickým postupom stanoviť osobitné podmienky dovozu. K tomu patrí aj vytvorenie zoznamu tretích krajín, z ktorých možno do Spoločenstva dovážať špecifické produkty, vytvorenie vzorov certifikátov sprevádzajúcich zásielky a/alebo iné osobitné podmienky dovozu v závislosti od typu produktu alebo zvieratá a možných súvisiacich rizík.

Pravidlá vzťahujúce na uzatváranie dohôd o rovnocennosti s tretími krajinami sú ustanovené v článku 49. V dohodách sa môže uznávať, že opatrenia, ktoré tretie krajiny uplatňujú v určitých oblastiach, ponúkajú záruky rovnocenné zárukám, ktoré sa uplatňujú v Spoločenstve, za predpokladu, že tretie krajiny predložia v tomto ohľade objektívny dôkaz.

3.5. Článok 23 o schvaľovaní kontrol pred vývozom

V článku 23 nariadenia o úradných kontrolách sa Komisii umožňuje, aby v súlade s postupom uvedeným v článku 62 ods. 3 schválila osobitné kontroly pred vývozom vykonávané tretími krajinami pred vývozom daného produktu (krmiva alebo potraviny) do Spoločenstva. Frekvencia kontrol dovozu krmív alebo potravín sa môže v dôsledku schválenia kontrol pred vývozom znížiť.

Kontroly pred vývozom možno tretím krajinám schváliť za predpokladu, že:

- audit Spoločenstva ukázal, že krmivá a potraviny vyvážané do Spoločenstva spĺňajú požiadavky Spoločenstva alebo rovnocenné požiadavky,
- kontroly vykonávané v tretej krajine pred vývozom sú dostatočne efektívne a účinné, aby mohli nahradiť alebo obmedziť dokladovú kontrolu, kontrolu totožnosti a fyzické kontroly stanovené právom Spoločenstva.

Inými slovami, schválenie kontrol pred vývozom je zárukou toho, že sa kontroly vykonávajú v súlade s príslušnými požiadavkami ustanovenými v práve Spoločenstva.

¹⁶

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z (ES) č. 854/2004 29. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú špecifické pravidlá organizácie úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu určených na ľudskú spotrebu (Ú. v. EÚ L 139, 30.4.2004, s. 206) opravené a znova uverejnené v Ú. v. EÚ L 226, 25.6.2004, s. 83.

Schválením kontrol pred vývozom na základe článku 23 nariadenia o úradných kontrolách nie je dotknuté právo príslušných orgánov členských štátov vykonávať úradné kontroly dovezených krmív a potravín. Avšak príslušné orgány členských štátov budú pri rozhodovaní o frekvencii fyzických kontrol, ktoré sa majú vykonávať pri potravinách a krmivách, zohľadňovať existenciu schváleného režimu kontrol pred vývozom. Frekvencia kontrol sa stanovuje na základe rizík súvisiacich s jednotlivými druhmi krmív a potravín; záruk poskytovaných vyvážajúcou treťou krajinou; kontrol vykonávaných prevádzkovateľom v oblasti krmív alebo potravín, ktorý výrobok dováža; histórie dodržiavania požiadaviek na príslušný produkt v tretej krajine, v prevádzkarni pôvodu a u prevádzkovateľov v oblasti krmív a potravín, ktorí produkt dovážajú a vyvážajú.

Rozhodnutie Komisie 2008/47/ES z 20. decembra 2007, ktorým sa schvaľujú predvývozné kontroly prítomnosti aflatoxínov v arašidoch a výrobkoch z nich vykonávané Spojenými štátmi americkými¹⁷ je doposiaľ jediným rozhodnutím Komisie, ktorým sa takýto režim schvaľuje.

3.6. Lepšia odborná príprava pre bezpečnejšie potraviny

V článku 51 nariadenia o úradných kontrolách sa Komisii zverujú právomoci na organizovanie odbornej prípravy pre personál príslušných orgánov tak členských štátov, ako aj tretích krajín zaoberajúcich sa potravinovým a krmivovým právom, zdravím zvierat, pravidlami v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a zdravia rastlín. Komisia v súlade s týmto článkom vyšla s iniciatívou za lepšiu odbornú prípravu pre bezpečnejšie potraviny, ktorá sa realizuje už tretí rok. Výsledky dosiahnuté v druhom roku boli uverejnené vo výročnej správe iniciatívy: http://ec.europa.eu/food/training_strategy/annual_report2007/index_en.htm.

Priamy prínosom ku koncu roka 2008 bolo poskytnutie odbornej prípravy približne 7 500 účastníkom, z ktorých 52 % pochádzalo z členských štátov, 13 % z kandidátskych krajín, potenciálnych kandidátskych krajín, krajín Európskeho združenia voľného obchodu a krajín európskej susedskej politiky a 35 % z iných tretích krajín. Do nadchádzajúcich rokov sa počíta sa s nárastom účasti tak, aby počet účastníkov dosahoval okolo 6 000 ročne.

V septembri 2006 Komisia prijala oznámenie Rade a Európskemu parlamentu o lepšej odbornej príprave pre bezpečnejšie potraviny¹⁸, v ktorej sa predstavuje rozsah pôsobnosti a účel iniciatívy, ako aj stratégia budúceho rozvoja. V súlade so závermi oznámenia a výsledkami analýzy nákladov a prínosov, ktorú uskutočnil nezávislý konzultant, Komisia rozhodla delegovať vykonávanie uvedeného programu Výkonnej agentúre pre zdravie a spotrebiteľov¹⁹.

¹⁷ Ú. v. EÚ L 11, 15.1.2008, s. 12.

¹⁸ KOM(2006) 519, 20.9.2006, dostupné online na: http://ec.europa.eu/food/training/communication_final_report_en.pdf

¹⁹ Rozhodnutie Komisie 2008/544/ES z 20. júna 2008, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2004/858/ES s cieľom transformovať Výkonnú agentúru pre program verejného zdravia na Výkonnú agentúru pre zdravie a spotrebiteľov (Ú. v. EÚ L 173, 3.7.2008, s. 27).

3.7. Referenčné laboratória Spoločenstva

V prílohe VII k nariadeniu o úradných kontrolách je ustanovený konsolidovaný zoznam referenčných laboratórií Spoločenstva (RLS) pre potraviny, krmivá a zdravie zvierat, v ktorom sú zahrnuté laboratória menované rôznymi sektorovými právnymi aktmi a nové RLS pre oblasti, ktoré predtým neboli zahrnuté. Od júla 2005 Komisia vyhlásila tri ponuky na výber a menovanie nových RLS.

Do zoznamu v prílohe VII boli doplnené tieto nové RLS:

- Nové RLS pre: slintačku a krívačku, brucelózu, *Listeria monocytogenes*, koagulázopozitívne stafylokoky, *Escherichia coli* vrátane verotoxigenickej *E. Coli* (VTEC), *Campylobacter*, parazity (najmä *Trichinella*, *Echinococcus*, *Anisakis*), antimikrobiálnu rezistenciu, živočíšne proteíny v krmivách, rezíduá pesticídov, mykotoxíny v potravinách a krmivách, a dioxíny a PCB a polycyklické aromatické uhľovodíky (PAH)²⁰.
- RLS pre choroby koní iné ako africký mor koní²¹.
- RLS pre choroby mäkkýšov, besnotu a tuberkulózu hovädzieho dobytku, pričom sa RLS pre besnotu a tuberkulózu hovädzieho dobytku stanovujú dodatočné povinnosti a úlohy²².

3.8. Technické aktualizácie

Norma EN ISO/IEC 17020 nahrádza normu EN 45004

V zmysle článku 5 nariadenia o úradných kontrolách príslušný orgán môže delegovať osobitné úlohy súvisiace s úradnými kontrolami na jeden alebo viac kontrolných subjektov za dodržania určitých požiadaviek. Tieto kontrolné subjekty musia vyvíjať činnosť a byť akreditované v súlade s európskymi normami a najmä EN normou o „všeobecných kritériách činnosti orgánov rozličných typov vykonávajúcich inšpekciu“. Pôvodná norma EN 45004 bola nahradená normou EN ISO/IEC 17020. Nariadenie o úradných kontrolách by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť a doplniť. Komisia v záujme zohľadnenia zmien v normách ISO vypracúva v súčasnosti zmenu a doplnenie nariadenia, ktorá sa má prijať komitologickým postupom.

Norma EN ISO/IEC 17011 nahrádza normy EN 45002 a EN 45003

V súlade s článkom 12 (ods. 1 – 2) nariadenia o úradných kontrolách príslušný orgán menuje laboratória, ktoré smú vykonávať analýzy vzoriek odobratých pri úradných kontrolách, a tieto laboratória majú byť akreditované v súlade s určitými európskymi normami. Pôvodné normy EN 45002 o „všeobecných kritériách pre posudzovanie skúšobných laboratórií“ a EN 45003 o „systéme akreditovania skúšobných a kalibračných laboratórií – všeobecných požiadavkách na prevádzku a uznávanie“ boli nahradené jedinou normou EN ISO/IEC 17011 o „všeobecných požiadavkách na

²⁰ Nariadenie Komisie (ES) č. 776/2006 z 23. mája 2006, Ú. v. EÚ L 136, 24.5.2006, s. 3.

²¹ Nariadenie Komisie (ES) č. 180/2008 z 28. februára 2008, Ú. v. EÚ L 56, 29.2.2008, s. 4.

²² Nariadenie Komisie (ES) č. 737/2008 z 28. júla 2008, Ú. v. EÚ L 201, 30.7.2008, s. 29.

akreditačné orgány akreditujúce orgány posudzovania zhody“ a nariadenie o úradných kontrolách bolo zodpovedajúcim spôsobom zmenené a doplnené²³.

4. POPLATKY

4.1. Súvislosti

V článku 65 nariadenia o úradných kontrolách sa vyžaduje, aby sa v predkladanej správe venovala osobitná pozornosť problematike poplatkov vybraných na financovanie úradných kontrol („inšpekčné poplatky“).

Komisia v záujme toho, aby mohla podať správu o tejto komplexnej problematike, zvolila **externé hodnotenie** zamerané na poskytnutie lepšieho pochopenia fungovania systému inšpekčných poplatkov, ako ho v súčasnosti uplatňujú členské štáty na základe príslušných ustanovení nariadenia o úradných kontrolách (články 26 až 29).

Hodnotenie (ďalej len „štúdia“) bolo dodávateľom uskutočnené v období apríl – november 2008 prostredníctvom prieskumu zameraného na príslušné orgány členských štátov, hĺbkovej analýzy (prípadové štúdie) týkajúcej sa šiestich členských štátov s rôznymi režimami poplatkov, rozhovorov s kľúčovými expertmi a zúčastnenými stranami na úrovni EÚ, rozsiahlej analýzy existujúcej odbornej literatúry a preskúmania údajov (vrátane príslušných správ FVO a vnútroštátnych právnych predpisov).

Finalizované výsledky štúdie boli Komisii postúpené vo februári 2009.

4.2. Rozsah hodnotenia

Ciele štúdie boli zamerané na dve oblasti:

- a) posúdenie súčasnej situácie, pokiaľ ide o uplatňovanie existujúcich ustanovení o poplatkoch, a to najmä spôsob, akým systém funguje praxi;
- b) posúdenie výhod a nevýhod celej škály politických možností (týkajúcich sa rozsahu pôsobnosti súčasných pravidiel a mechanizmu stanovovania poplatkov).

Od hodnotiteľov sa takisto žiadala identifikácia hlavných silných a slabých stránok súčasného systému, ako aj kľúčových problémov a nedostatkov, na ktoré by sa malo zamerať v budúcnosti. Osobitne sa zamerali na to, ako sa články 26 až 29 nariadenia o úradných kontrolách v súčasnosti vykonávajú, a na to, ako systém poplatkov vo svojej súčasnej podobe prispieva k dosahovaniu cieľov nariadenia o úradných kontrolách.

4.3. Hlavné výsledky štúdie

V štúdiu sa ukázala veľká miera rozmanitosti pri presadzovaní finančných ustanovení nariadenia o úradných kontrolách členskými štátmi a výrazný nedostatok jasnosti a transparentnosti jednotlivých vnútroštátnych systémov poplatkov v podobe, v akej sa

²³ Nariadenie Komisie (ES) č. 1029/2008 z 20. októbra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 s cieľom aktualizovať odkaz na určité európske normy, Ú. v. EÚ L 278, 21.10. 2008, s. 6.

v súčasnosti vykonávajú. Dôsledkom toho je priame porovnanie skutočnej výšky poplatkov v rámci EÚ (a medzi sektormi) mimoriadne zložitá.

V štúdiu sa takisto uvádza, že vzhľadom na široké vymedzenie kategórií nákladov v prílohe VI k danému nariadeniu a uvádzanú nedostatočnú transparentnosť metód výpočtu je dosť nejasné, či poplatky založené na nákladoch reálne odrážajú skutočné náklady, ktoré príslušným orgánom členských štátov vznikajú pri vykonávaní kontrol, za ktoré sa poplatky vyberajú.

V štúdiu sa všeobecnejšie skúmalo, či sa hlavný cieľ systému inšpekčných poplatkov v podobe, v akej sa v súčasnosti uplatňuje, dosahuje, a teda či členské štáty majú zabezpečené dostatočné finančné zdroje na vykonávanie úradných kontrol (článok 26 nariadenia). V štúdiu sa uvádza, že hlavný cieľ sa v súčasnosti v EÚ ako celku ani zďaleka nedosahuje.

4.4. Scenáre zmien

V štúdiu sa na základe hlásených zistení posudzujú výhody a nevýhody celej škály politických možností a porovnávajú sa možné alternatívy k súčasným pravidlám.

Štúdia sa ako pracovnou hypotézou zaoberá týmito dvoma extrémnymi scenármi:

- „plná subsidiarita“, ktorá by mala za následok zrušenie väčšiny obmedzení ustanovených v existujúcom právnom rámci, najmä pokiaľ ide o výpočet poplatkov a rozsah povinných poplatkov; o tom, ako financovať svoje služby úradných kontrol by mohli rozhodovať členské štáty;
- „plná harmonizácia“, teda poplatky stanovené na rovnakej úrovni v celej Európskej únii a pre všetky dotknuté sektory (určené v právnych predpisoch Spoločenstva).

V štúdiu sa ďalej posudzujú výhody a nevýhody stredných scenárov, ktoré sú výsledkom pridania zmierňujúcich prvkov k uvedeným najradikálnejším možnostiam. V uskutočňovanej analýze sa predovšetkým zvažuje to, ako možno hlavné prvky legislatívneho rámca pre inšpekčné poplatky charakterizovať na stupnici od „plnej subsidiarity“ po „plnú harmonizáciu“. Takýmito hlavnými prvkami sú najmä:

- povinná/nepovinná povaha daného poplatku
- harmonizovaná/neharmonizovaná úroveň sadzieb poplatkov
- harmonizovaná/neharmonizovaná metóda výpočtu poplatkov
- harmonizované/neharmonizované úľavy na poplatkoch a pokuty v prípadoch nedodržania predpisov
- zoznam spoplatnených činností (rozsah systému).

Takisto sa zvažuje možnosť zachovania systému v jeho súčasnej podobe, ale s určitými zlepšeniami zameranými na riešenie hlásených nedostatkov, pokiaľ to bude možné.

Komisia teraz uskutoční posúdenie vplyvu s cieľom zväžiť dostupné možnosti a potrebu vypracovať legislatívny návrh. V tejto súvislosti sa takisto uskutočnia konzultácie so zúčastnenými stranami a inými zainteresovanými.

Podrobné údaje výsledkov štúdie týkajúcich sa poplatkov sú uverejnené na tejto adrese:
[doplní sa].